

Neprofitnost udruge

Sukladno članku 9. Zakona o udrugama, djelovanje udruge temelji se na načelu neprofitnosti, što znači da se udruga ne osniva sa svrhom stjecanja dobiti, ali može obavljati gospodarsku djelatnost, sukladno zakonu i statutu.

Neprofitnost udruge znači da udruga smije obavljati djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni statutom, kao i one djelatnosti kojima stječe prihod, ali ne radi stjecanja dobiti za svoje članove ili druge fizičke, odnosno pravne osobe. Drugim riječima, neprofitnost udruge ne znači da se udruga mora uzdržavati od obavljanja djelatnosti koje donose prihod.

GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Kako je to propisano i člankom 31. Zakona o udrugama, udruge mogu ostvarivati prihode obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi i obavljanjem gospodarske djelatnosti samo ako je to propisano statutom i ako je sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti.

Gospodarske djelatnosti udruga može obavljati pored djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni statutom, ali ih **ne smije obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe.**

Ako u obavljanju gospodarske djelatnosti udruga **ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu udruge koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom.** Ako postupa na ovakav način, udruga može obavljati dohodovnu djelatnost i ostvariti neograničeno visoki prihod. Pritom treba napomenuti da načelo zabrane stjecanja dobiti za članove i treće osobe udruhu ne sprečava da podmiri troškove ili na odgovarajući način nagradi članove i druge osobe koje za nju obavljaju određene poslove koji pridonose ostvarivanju cilja udruge.

Nadležni ured državne uprave rješenje o upisu udruge, koja je u statutu propisala obavljanje gospodarske djelatnosti, odmah po upisu u registar udruga obavezno dostavlja Poreznoj upravi. **Zakonom o porezu na dobit**, propisano je da su udruge koje obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, dužne u roku od **8 dana** od dana početka obavljanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavljanja određene gospodarske djelatnosti.

Udruga koja sama prijavi obavljanje gospodarske djelatnosti NEĆE dobiti rješenje, već postaje obveznik poreza na dobit bez rješenja, međutim, ako Porezna uprava na vlastitu inicijativu ili na prijedlog drugih poreznih obveznika ili druge zainteresirane osobe, obveže udrugu na plaćanje poreza na dobit, o tome će izdati rješenje.

Zakon o porezu na dobit ne razmatra na koji način udruga koristi višak prihoda nad rashodima, već se uzima u obzir činjenica da bi neoporezivanje udruge stavilo ju u povoljniji položaj na tržištu od poduzetnika koji je obveznik poreza na dobit i obavlja istu gospodarsku djelatnost.

Zakon o porezu na dobit **ne propisuje visinu prihoda do koje udruga ne bi imala obvezu prijavljivanja gospodarske djelatnosti.**

Zakon nije propisao, ali udruge također mogu, radi obavljanja gospodarskih djelatnosti, u svrhu ostvarivanja ciljeva utvrđenih statutom, osnivati **trgovačka društva, zadruge ili druge gospodarske subjekte**, sukladno posebnim propisima, a uzajamne odnose urediti ugovorom.

Teško je pobrojati sve gospodarske djelatnosti koje udruga smije obavljati i koje joj mogu donijeti prihod. Pri određivanju dopuštenih gospodarskih djelatnosti valja početi od načela da je udruzi dopušteno obavljati sve djelatnosti koje su utvrđene statutom udruge, osim onih koje su zakonom izričito zabranjene. U praksi se primjenjuje načelo da je udrugama dopušteno obavljati one gospodarske djelatnosti koje su kao dopuštene izričito utvrđene posebnim propisima. Stoga, za svaku konkretnu gospodarsku djelatnost treba razmotriti odgovarajući materijalni propis (npr. za djelatnost trgovine Zakon o trgovini, itd.) a nakon toga procijeniti je li konkretna djelatnost izričito dopuštena ili zabranjena, pa ako nije zabranjena utvrditi pod kojim uvjetima takvu djelatnost može obavljati udruga.

Minimalni tehnički uvjeti

Udruge se pri prodaji proizvoda moraju ponašati kao i poslovni subjekti. Prema tome, imaju obvezu ispunjavati minimalne tehničke uvjete kojima moraju udovoljiti prodajni objekti vezano uz opremu i sredstva pomoću kojih se obavlja trgovina, uz opće sanitarne i zdravstvene uvjete, prema propisima o hrani kojima moraju udovoljavati prodajni objekti te vezano uz opremu, sredstva i osobe koje neposredno posluju s robom koja može utjecati na zdravlje ljudi, sukladno posebnim propisima.

U odnosu na proširenje kruga osoba koje mogu obavljati djelatnost trgovine na neprofitne pravne osobe, Zakon im omogućava da, bez ishođenja minimalnih tehničkih uvjeta, a sukladno posebnim propisima radi ostvarivanja svojih ciljeva zbog kojih su i osnovane mogu obavljati sve djelatnosti koje su utvrđene statutom, osim onih koje su Zakonom izričito zabranjene. Neprofitne pravne osobe, dakle, mogu obavljati prodaju robe koja je u izravnoj vezi sa svrhom ostvarivanja njihovih ciljeva, a sukladno odredbama statuta ili drugih općih akata.

Kod trgovine na malo izvan prodavaonica, a vezano uz neprofitne pravne osobe, Zakon, kao oblik trgovine na malo, uvodi i način prodaje kada se prodaja robe ili usluga obavlja u prostorima kulturnih, sakralnih, obrazovno pedagoških, znanstvenih javnih ustanova kao i prostorima drugih javnih ustanova te prostorima koji se smatraju zaštićenim područjem prirode. Nadalje, uvedena je iznimka od primjene odredbi Zakona o trgovini koja se odnosi na ispunjavanje minimalno tehničkih i drugih uvjeta kada se radi o prodaji koju pravne osobe (udruge, zadruge, ustanove i sl.), obavljaju u okviru svoje redovne djelatnosti, to znači da u navedenom slučaju ne postoji obveza ishođenja rješenja o minimalno tehničkim uvjetima i drugim uvjetima od strane nadležnog tijela.

Održavanje tečajeva

Udruge mogu održavati naplatne tečajeve, jer obavljanje takve djelatnosti nije zabranjeno. Međutim, polaznike tečaja potrebno je unaprijed upozoriti da potvrda o uspješno okončanom tečaju (diploma, svjedodžba i sl.) nije javna isprava, već da se radi o tečaju i ispravi internog značaja. Osim toga, ostvareni prihod je potrebno knjigovodstveno prikazati i platiti odgovarajući porez. Ukoliko registracijsko tijelo osporava ovakav pravni stav, potrebno je zatražiti pojašnjenje o tome na kojim argumentima ono temelji svoje pravno mišljenje.

Prodaja donirane robe

Iako nisu trgovci u smislu Zakona o trgovini (NN 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13), djelatnost trgovine mogu obavljati udruge registrirane sukladno odredbama Zakona o udrugama, ako im namjera nije stjecanje dobiti, odnosno udruge mogu prodavati samo vlastite proizvode na način određen člankom 10. stavkom 1. postavkom 2., 3., 4., 9. i 13. istog Zakona, dakle izvan prodavaonica.

Udruga kao neprofitna organizacija može prodavati robu iz donacija i poklonjenu robu za koju ne pruža nikakvu protuuslugu davateljima te se takva roba može tretirati kao vlastiti proizvod, ali ne može prodavati robu za koju dio naknade mora isplatiti donatoru.

U protivnom, za obavljanje djelatnosti trgovine na malo na način da se obavlja kupnja i prodaja predmeta koji nisu proizvod udruge, ili na način koji nije propisan odredbama Zakona o trgovini, potrebno je zadovoljiti odredbe članka 4. Zakona o trgovini i registrirati se kao trgovačko društvo ili obrt čija djelatnost je kupnja i prodaja robe, pri nadležnom Trgovačkom sudu odnosno za obrt upisati se u Obrtni registar pri uredu državne uprave u županiji odnosno gradu Zagrebu nadležnom za poslove gospodarstva na čijem području je njeno sjedište.

Posluživanje pića i jela

U članku 3. stavku 2. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, pobrojano je nekoliko udruga koje mogu obavljati ugostiteljsku djelatnost (amaterske sportske udruge, udruge pripadnika nacionalnih manjina, i dr.)

Udruge mogu pružati usluge pripremanja i usluživanja toplih i hladnih napitaka, bezalkoholnih pića i jela koje organiziraju za potrebe svojih zaposlenika i svojih članova u svojim poslovnim prostorijama i prostorima (tzv. „kantine“). Ove udruge nisu dužne (niti mogu) registrirati djelatnost ugostiteljstva, te nemaju obvezu od nadležnog upravnog tijela ishoditi rješenje da prostorija odnosno prostor u kojem se priprema i uslužuje dopuštena hrana, piće i napitci udovoljava propisanim uvjetima. Međutim, takve udruge ne smiju usluživati alkoholna pića svojim članovima i zaposlenicima, te ne smiju usluživati jela, pića i napitke osobama koje nisu članovi udruge ili zaposlenici te udruge.

Iznimno, odredbom članka 11. stavka 3. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, omogućeno je udrugama da mogu, kao učesnici proslava i manifestacija koje u promidžbeno-turističku svrhu organiziraju turističke zajednice i jedinice lokalne samouprave (općina/grad) na tim događajima pružati ugostiteljske usluge pripremanja i usluživanja jela, pića, napitaka i slastica i drugih osobama, uz prethodnu suglasnost sanitarnog inspektora o ispunjenju sanitarnih uvje